

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sayı : B.18.0.ÇYG.0.04.03.145.06/ 18729
Konu : Tıbbi Atıkların Bertarafı

05.11.2010

GENELGE
(2010/17)

Bilindiği üzere sağlık kuruluşlarının faaliyetleri sırasında ortaya çıkan atıklar diğer atık türlerinden daha yüksek oranda enfeksiyon riski taşırlar. Tıbbi atıklar enfeksiyona sebep olan patojenler içerdiğinden HIV ve hepatit B-C virüsleri gibi pek çok mikroorganizma tıbbi atıklar vasıtasıyla bulaşabilmektedir. Sağlık kuruluşlarında antibiyotiklere ve kimyasal dezenfektanlara dirençli bakterilerin bulunması, kötü yönetilen tıbbi atıklardan kaynaklanan tehlikeleri daha da arttırmaktadır. Dolayısıyla tıbbi atıkların yetersiz ve uygunsuz muamelesi, ciddi halk sağlığı sonuçları oluşturduğu gibi çevre üzerinde de olumsuz etkiler yapmaktadır. Bu sebeple güvenli tıbbi atık yönetimi, çevre ve insan sağlığının korunmasında önem arz eden bir husustur. Tıbbi atıkların ayrı toplanması, geçici depolanması, taşınması ve bertaraf edilmesi ile ilgili esaslar, 22.07.2005 tarihli ve 25883 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ile belirlenmiş olup, tıbbi atıkların bertaraf edilmesi ile ilgili sorumluluklar büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerine, büyükşehir belediyesi olmayan yerlerde ise belediyeler veya yetkilerini devrettiği kişi ve kuruluşlara verilmiştir.

Tıbbi atıklar yakılarak veya düzenli depolanarak bertaraf edilebilmekte veya sterilize edilerek zararsız hale getirilmektedir. Bununla birlikte, 26.03.2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeliğin yayımlanarak yürürlüğe girmesi ile birlikte ilgili Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının (c) bendi gereğince enfeksiyon yapıcı olarak tanımlanan, herhangi bir ön işleme tabi tutulmamış tıp ve veterinerlik kuruluşlarından kaynaklanan **tıbbi atıkların düzenli depolama alanlarına kabul edilmesi yasaklanmıştır.**

Bu kapsamda tıbbi atıkların yakılarak bertaraf edilmesi ya da sterilizasyon işlemine tabi tutularak zararsız hale getirilmesi gerekmektedir. Kurulacak tesisler için Bakanlığımızdan 29.04.2009 tarihli ve 27214 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik gereğince çevre lisansı alınması gerekmektedir.

Tıbbi atıkların güvenli yönetiminin sağlanabilmesi maksadı ile 2005 yılında Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, 2006 yılında ise tıbbi atıkların bertarafında sterilizasyon sistemlerinin alternatif bir teknoloji olarak değerlendirilmesini sağlamak gayesi ile bir genelge yayımlanmıştır. Bu genelge ile diğer bertaraf yöntemlerine göre kullanımda kolaylık, daha düşük yatırım ve işletme maliyeti, etkinlik, güvenlik ve çevreye duyarlılık gibi avantajları bulunan sterilizasyon sistemlerinin Ülkemizde de kullanılabilmesi maksadı ile tıbbi atıkların sterilizasyon yoluyla zararsız hale getirilmesi ve işleme tabi tutulan bu atıkların evsel atık düzenli depolama sahalarında depolanarak bertarafının önü açılmıştır.

2008 yılından bu yana ülkemizde kurulan 17 sterilizasyon tesisi, tıbbi atıkların zararsız hale getirilmesinde başarıyla hayata geçirilmiştir. Diğer yöntemlere göre daha düşük maliyetli, tüm ekipmanların güvenli olduğu, atık parçalama ve sterilizasyon işlemlerinin kapalı sistemde gerçekleştiği, parçalama sistemleri ile atık hacminde azalmanın sağlandığı, işlemler sırasında atıkla temasın bulunmadığı, inşası ve montajı kolay olan, yatırım geri dönüşümünün kısa olduğu, tehlikeli emisyonların oluşmadığı çevre dostu olan bu tesislerin hayata geçirilmesi ve ülke genelinde en kısa zamanda yaygınlaştırılması zorunludur.

Bu maksatla kurulu ve ihtiyaç duyulan kapasiteler esas alınarak yapılan değerlendirme sonucunda, mevcut tesislerde halen kapasite açığı olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu kapasite açığının değerlendirilmesi maksadı ile lisanslı tesislerin çevre illere de hizmet vermesi gerektiği

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

bir çözüm olarak ortaya çıkmaktadır. Yapılan teknik çalışmalara göre, taşıma maliyetleri ve tesis kapasiteleri de göz önüne alındığında Ek-1 listede "Tıbbi Atık Gönderecek İller" başlığı altında bulunan illerin tıbbi atıklarını "Tıbbi Atık Alacak İller" başlığı altındaki illerde bulunan tesislere göndermeleri uygun olacaktır. Buna bağlı olarak tıbbi atık alacak olan iller tarafından taşıma hizmeti verilememesi durumunda ise tıbbi atık gönderecek illerin atıklarını kendi araçları ile belirtilen illere göndermelerinin sağlanması gerekmektedir.

Bu çerçevede EK-1 de verilen tabloda belirtilen tıbbi atık alacak illerde bulunan sterilizasyon tesislerinin tabloda belirtilen diğer il ve ilçelerin tıbbi atıklarını da toplayacak şekilde, bu illerde sterilizasyon tesisleri kuruluncaya kadar, faaliyette bulunması Bakanlığımca önemli görülmektedir. Ekte yapılan planlama kapsamında belediyeler kendilerine daha uygun sterilizasyon tesislerini belirleyerek Bakanlığın onayını almak kaydı ile bu tesislerle sözleşme yapabilirler. Ek-1'de yer alan Belediyeler sterilizasyon tesisleriyle yaptıkları protokollerin bir örneğini İl Çevre ve Orman Müdürlükleri kanalıyla **Aralık 2010'a** kadar Bakanlığa ulaştırmakla yükümlüdür. Ek-2 tabloda belirtilen illerin belediyeleri ise il bazında ya da komşu iller ile birlikte gerekli izinler, ÇED Gerekli Değildir Kararı, ihale ve yapım süreçlerini tamamlayarak, **Aralık 2011'e** kadar tesisleri işletmeye almakla sorumludurlar.

Diğer yandan Ek-1 ve Ek-2'de yer alan iller için yukarıda belirlenen sürelerle kadar tıbbi atıkların bertaraf edilmesinde <http://www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr/> adresinde bulunan **Güvenli Tıbbi Atık Yönetimi** kılavuzunda yer alan esaslara uyulması kaydı ile kireçle gömme yöntemi uygulanabilecektir.

Genelgenin ilgili tüm belediyelere dağıtımı ve uygulanması İl Çevre ve Orman Müdürlükleri tarafından yapılacak olup, tesis kurması gereken belediyelerin üçer aylık periyotlarla gelişmeleri İl Çevre ve Orman Müdürlüklerine bildirmeleri gerekmektedir. Zamanında bildirim yapmayan belediyeler hakkında 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20 nci maddesinin (g) bendine göre gerekli yaptırım uygulanacaktır.

Bu kapsamda genelgede belirtilen talimatların herhangi bir idari yaptırıma mahal verilmeyecek şekilde gerekli tedbirler alınarak uygulanması hususunda bilgilerinizi ve gereğini önemle rica ederim.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan

Ek:

1. Tablo I
2. Tablo II

Dağıtım

Gereği:

- 81 İl Valiliği
- 81 İl Belediye Başkanlığı
- Liste (sterilizasyon tesisleri)

Bilgi:

-İçişleri Bakanlığı